

Program:

Graditev sodobnega sistema vzgoje in izobraževanja otrok s posebnimi potrebami

Projekt:

Usposabljanje strokovnih delavcev za uspešno vključevanje otrok in mladostnikov s posebnimi potrebami v vzgojo in izobraževanje 2009-2011

SKUPNOST ORGANIZACIJ ZA
USPOSABLJANJE OSEB S POSEBNIMI
POTREBAMI V REPUBLIKI SLOVENIJI

REPUBLIKA SLOVENIJA
MINISTRSTVO ZA ŠOLSTVO IN ŠPORT

Naložba v vašo prihodnost
OPERACIJO DELNO FINANCIRA EVROPSKA UNIJA
Evropski socialni sklad

Tema:

Participatorni pristopi pri delu z otroki s posebnimi potrebami: DOŽIVLJAJSKA PEDAGOGIKA

Predavatelj:

dr. Miloslav Poštrak

3. Faza – 2010-2011

OSNOVNA NAČELA

ELEMENTI DELOVNEGA ODNOSA

1. DOGOVOR O SODELOVANJU
2. INSTRUMENTALNA DEFINICIJA PROBLEMA
3. OSEBNO VODENJE

OSNOVNA NAČELA

PRI TEM UPOŠTEVAMO SODOBNE KONCEPTE:

1. PERSPEKTIVA MOČI
2. ETIKA UDELEŽENOSTI
3. ZNANJE ZA RAVNANJE
4. RAVNANJE S SEDANJOSTJO

PERSPEKTIVA MOČI

IZHAJAMO IZ VIROV, ZALOG MOČI SAMEGA UPORABNIKA:

“MOBILIZIRAJ MOČ LJUDI (NADARJENOSTI, ZNANJA, SPOSOBNOSTI, VIRE), TAKO DA PODPREŠ NJIHOVA PRIZADEVANJA, DA DOSEŽEJO SVOJE CILJE IN VIZIJE, IN UPORABNIKI BODO IMELI BOLJ KAKOVOSTNO ŽIVLJENJE, TÂKO, KI BO V SKLADU Z NJIHOVO ZAMISLIJO KAKOVOSTI.”

ŽIVLJENJSKI SVET UPORABNIKA

IZHODIŠČE JE TU IN ZDAJ. SVET VSAKDANJEGA ŽIVLJENJA. SVET, POLN POMENOV. SVET, V KATEREM SE UPORABNIK BOLJ ALI MANJ ZNAJDE. SVET, V KATEREM JE OSEBA RAZVILA DOLOČENE NAČINE, STRATEGIJE RAVNANJA. STRATEGIJE, KI SO LAHKO UČINKOVITE ALI PA NE. SVET, V KATEREM SO ZELO POMEMBNE NEFORMALNE IN FORMALNE SOCIALNE MREŽE. SVET, KI GA LAHKO ANALIZIRAMO TUDI S POMOČJO KONCEPTA KAPITALOV.

KAPITALI

- SOCIALNI KAPITAL

DRUŽINA, PRIJATELJI, SKRATKA NEFORMALNA
SOCIALNA MREŽA

- KULTURNI KAPITAL

ZNANJE, IZOBRAZBA, RAZGLEDANOST, DOBRO
OBVEŠČENI DRŽAVLJAN

- EKONOMSKI KAPITAL

PREMOŽENJE

VSAK ČLOVEK JE POTENCIALNO USTVARJALNO BITJE

- ENO OD OSNOVNIH NAČEL DOKTRINE SOCIALNEGA DELA JE SKUPAJ Z UPORABNIKOM NAČRTOVATI IN IZPELJATI PROCES REŠEVANJA PROBLEMA.
- VZPOSTAVITI OSEBNI STIK IN SE DOGOVORITI O DELOVNEM ODNOSU.

VSAK ČLOVEK JE POTENCIALNO USTVARJALNO BITJE

- PRI OTROCIH IN MLADOSTNIKI MORAMO UPOŠTEVATI NJIHOV SPECIFIČNI POLOŽAJ ODRAŠČANJA IN DOZOREVANJA.
- ZATO MORAMO TEMU PRILAGODITI NAČIN VZPOSTAVLJANJA DELOVNEGA ODNOSA IN SPOZNAVANJA NJIHOVEGA ŽIVLJENJSKEGA SVETA.
- TU LAHKO UPORABIMO PRISTOPE, KI JIH POZNAMO IZ T.I. SVETA UMETNOSTI.
- KAJ TO POMENI?

NARAVA ČLOVEKA JE NJEHOVA/NAŠA KULTURA

- NAŠ SVET JE SKONSTRUIRAN SVET, POLN SIMBOLNIH POMENOV.
- NAŠE MEDSEBOJNE KOMUNIKACIJE SO SIMBOLIZIRANE SKOZI RAZLIČNE OBLIKE IN VRSTE KOMUNIKACIJE.
- ENA OD NJIH JE TUDI UMETNOST.

KONCEPT SOCIALIZACIJE

- OSEBNI JAZ
- DRUŽBENI JAZ

- IGRA
- ORGANIZIRANA IGRA

MULTIPLA INTELIGENCA

Howard Gardner:

- ZNOTRAJOSEBNA INTELIGENCA
- MEDOSEBNA INTELIGENCA
- PROSTORSKA INTELIGENCA
- LOGIČNO-MATEMATIČNA INTELIGENCA
- JEZIKOVNA INTELIGENCA
- GLASBENA INTELIGENCA
- GIBALNA INTELIGENCA
- (NATURALISTIČNA INTELIGENCA)
- (DUHOVNA INTELIGENCA)

VRSTE USTVARJALNOSTI

Margaret Boden:

- ZGODOVINSKA USTVARJALNOST
- PSIHOLOŠKA USTVARJALNOST

VRSTE USTVARJALNOSTI

Margaret Boden:

NE ZANIMA NAS

ZGODOVINSKI VIDIK USTVARJALNOSTI,

TOREJ, KOLIKO JE IZDELEK NAŠEGA UPORABNIKA
OVREDNOTEN KOT POMEMBNO

UMETNIŠKO DELO;

VRSTE USTVARJALNOSTI

Margaret Boden:

ZANIMA NAS

PSIHOLOŠKI VIDIK USTVARJALNOSTI,

KOLIKO JE TO DELO POMEMBNO ZA UPORABNIKA.

PREDVSEM PA NAS ZANIMA:

KAJ SE JE DOGAJALO V SAMEM PROCESU.

JE PRIŠLO DO RAZREŠITVE KAKIH TEŽAV?

DO OČIŠČENJA?

USTVARJALNOST V VSAKDANJEM ŽIVLJENJU

Z NAŠEGA ZORNEGA KOTA LAHKO REČEMO, DA SO OTROCI IN MLADOSTNIKI IZ TEH ALI ONIH RAZLOGOV IZGUBILI STIK Z LASTNIMI ZALOGAMI MOČI, USTVARJALNOSTI.

ZATO JIM PRISKOČIMO NA POMOČ, POMAGAMO, DA SO SPET SPOSOBNI BITI USTVARJALNI IN OBVLADOVATI LASTNO ŽIVLJENJE.

KATARZIČNA RAZSEŽNOST UMETNOSTI

OČIŠČENJE = KATARZA → Aristotel

SKOZI USTVARJALNO DEJAVNOST LAHKO USTVARJALEC
NA ZAVEDNI IN/ALI NEZAVEDNI RAVNI RAZREŠI
NEKATERE TEŽAVE.

Torej nas zanima predvsem vidik ustvarjalne
dejavnosti; sam ustvarjalni proces, in ne
toliko proizvod; namreč proizvod kot
umetniško delo.

UMETNOST KOT SPOROČILO

ENA OD RAZSEŽNOSTI USTVARJALNOSTI ČLOVEKA, KI JI REČEMO UMETNOST, JE SPOROČANJE. SIMBOLIZIRANO SPOROČANJE. TOREJ NAM LAHKO OTROK, MLADOSTNIK NEKAJ SPOROČA S SVOJIMI SLIKAMI, PESMIMI, IGRO, PLESOM ITD., S SVOJIM NAČINOM OBLAČENJA, TOREJ Z IZGLEDOM (SUBKULTURE). MI MORAMO PREPOZNATI TA SPOROČILA.

DOŽIVLJAJSKA PEDAGOGIKA

NAČELA:

- CELOSTNOST
- NARAVNANOST K RAVNANJU
- NARAVNANOST K SKUPINI
- NALOGE IN ODNOSI
- STIL VODENJA
- SOODLOČANJE IN SOOBLIKOVANJE
- NOVE MOŽNOSTI ODNOSOV
- NARAVNANOST NA POTREBE MLADIH
- NARAVNANOST K NARAVI
- VEN IZ VSAKDANA

NAČELA DOŽIVLJAJSKJE PEDAGOGIKE

CELOSTNOST:

ALTERNATIVA ENOSTRANSKOSTI
POSREDOVANJA ZNANJA, KI JE USMERJENO
V RACIONALNOST IN INTELEKT, IN
RAZDROBLJENOST ŽIVLJENJA NA
POSAMEZNA PODROČJA.

ČUSTVENI, UMETNIŠKI, SPRETNOSTNI,
SOCIALNI IN KOGNITIVNI UČNI ELEMENTI
SO DRUG DRUGEMU ENAKOVREDNI.

NAČELA DOŽIVLJAJSKÉ PEDAGOGIKE

NARAVNANOST K RAVNANJU:

LASTNE IZKUŠNJE, NEPOSREDNA DOŽIVETJA, NUJNOST SAMOAKTIVNOSTI.

OSEBE BODO LAHKO SPREMENILE SVOJE ŽIVLJENJSKE POGOJE ALI SE KAJ NAUČILE LE Z LASTNO DEJAVNOSTJO.

NA PREPROSTEM, NAZORNEM, JASNO ZAČRTANEM POLJU DELOVANJA, "TUKAJ IN ZDAJ", SI BODO RAZJASNILE POVEZAVO MED NAPREZANJEM IN REZULTATOM.

NAČELA DOŽIVLJAJSKÉ PEDAGOGIKE

NARAVNANOST K SKUPINI:

OBLIKE SKUPINSKEGA DELA, ZNOTRAJ
SKUPINE DOŽIVLJANJE NOVIH MOŽNOSTI,
USTVARJANJE NOVIH, USTREZNEJŠIH,
UČINKOVITEJŠIH STRATEGIJ PREŽIVETJA.
IZKUŠANJE SOCIALNIH VEŠČIN.

NAČELA DOŽIVLJAJSKÉ PEDAGOGIKE

NALOGE IN ODNOSI:

RAZDELJEVANJE VLOG IN ORGANIZIRANJE DELOVANJA
SKUPINE.

NAČELA DOŽIVLJAJSKÉ PEDAGOGIKE

STIL VODENJA:

- AVTOKRATSKI (NEDOGOVORNI UKAZOVALNI),
- DEMOKRATIČEN (DOGOVORNI),
- POPUŠČAJOČ (NEDOGOVORNI NEUKAZOVALNI).

NAČELA DOŽIVLJajsKE PEDAGOGIKE

SOODLOČANJE IN SOOBLIKOVANJE:

ODNOSI MED MLADIMI IN ODRASLIMI.

SOUSTVARJANJE, SKUPNA STVAR.

NAČELA DOŽIVLJAJSKÉ PEDAGOGIKE

NOVE MOŽNOSTI ODNOSOV:

NOVE IN NEPRIČAKOVANE NALOGE IN SITUACIJE LAHKO ODNOSE SPREMENIJO DOSTI BOLJ, KOT JE TO MOGOČE V USTANOVÍ.

NAČELA DOŽIVLJAJSKÉ PEDAGOGIKE

NARAVNANOST NA POTREBE MLADIH:

NEFORMALNO DELO Z MLADIMI,
PARTICIPACIJA,
IZHAJANJE IZ POTREB MLADIH.

NAČELA DOŽIVLJAJŠKE PEDAGOGIKE

NRAVNANOST K NARAVI:

NEPOSREDNE ČUTNE IZKUŠNJE
OMOGOČATA SKUPINA IN NARAVA.

NAČELA DOŽIVLJAJSKÉ PEDAGOGIKE

VEN IZ VSAKDANA:

PREVZEMANJE RAZLIČNIH NEVSAKDANJIH VLOG

NOVO OKOLJE

DOGOVORNA OBLIKA VODENJA

- RAZGOVOR je dogovorni
- ODGOVORNOST je obojestranska, vendar različna
- VLOGE so razvidne in dogovorjene
- AVTORITETA je oprta na kompetence in znanje
- UKREPI so določeni in dogovorjeni

CILJI DOŽIVLJAJSKÉ PEDAGOGIKE:

CILJI:

- ✓ NA OSEBNEM PODROČJU
- ✓ NA SOCIALNEM PODROČJU
- ✓ NA SPRETNOSTNEM PODROČJU
- ✓ NA KOGNITIVNEM PODROČJU

CILJI DOŽIVLJAJSKE PEDAGOGIKE:

CILJI NA OSEBNEM PODROČJU:

KREPITEV SAMOZAUPANJA IN PRIPRAVLJENOSTI NA SODELOVANJE, DOŽIVLJANJE USPEHA, SPODBUJANJE IZKUSTVA IN ODKRIVANJA SAMEGA SEBE, PODPIRANJA IZGRADNJE IDENTITETE, VZDRŽLJIVOSTI, USTVARJALNOSTI ITD.

CILJI DOŽIVLJAJSKE PEDAGOGIKE:

CILJI NA SOCIALNEM PODROČJU:

RAZVIJANJE OBČUTKA PRIPADNOSTI, SOLIDARNOSTI,
SODELOVANJA, POMAGATI ITD.

CILJI DOŽIVLJAJSKE PEDAGOGIKE:

CILJI NA SPRETNOSTNEM PODROČJU:

RAZVIJANJE MOTORIKE Z RAZNIMI ŠPORTNIMI IN
ROČNIMI DEJAVNOSTMI

CILJI DOŽIVLJAJSKE PEDAGOGIKE:

CILJI NA KOGNITIVNEM PODROČJU:

PRIDOBIVANJE NOVIH ZNANJ IN SPRETNOSTI.

VIRI:

- Čačinovič Vogrinčič Gabi et. al. (2009) – Vzpostavljanje delovnega odnosa in osebnega stika. Fakulteta za socialno delo, Ljubljana.
- Krajncan Mitja (2007) – Osnove doživljajske pedagogike. Pedagoška fakulteta, Ljubljana
- Kristančič, Azra. *Svoboda izbire - moj prosti čas*. Ljubljana: AA Inserco, svetovalna družba, 2007, str. 147-166.
- Boden M. A. et al (1994). *Dimensions of Creativity*. London: A Bradford Book.
- Gardner Howard (2006) – *Multiple Intelligences, New Horizons*. Basic Books, New York.
- Dragoš Srečo, Leskošek Vesna (2003) - (2003). *Družbena neenakost in socialni kapital*. Mirovni inštitut, Inštitut za sodobne družbene in politične študije, Ljubljana.
- Šugman Bohinc Lea et. al. (2007) – *Življenjski svet uporabnika: Raziskovanje, ocenjevanje in načrtovanje uporabe virov za doseganje zelenih razpletov*. Fakulteta za socialno delo, Ljubljana.
- Dragoš Srečo et. al. (2008) – *Krepitev moči*. Fakulteta za socialno delo, Ljubljana.
- Poštrak Milko (2007) - *Uporaba ustvarjalnih pristopov pri delu z otroki in mladostniki*. *Šolsko svetovalno delo*, letnik XII, št 1/2, str. 11-17.
- Poštrak Milko (2007) - *Preventivna funkcija prostega časa*.